

Programmaties en oprichtingen buitengewoon secundair onderwijs – schooljaar 2026-2027

Advies over de aanvragen voor programmatie van duale en niet-duale opleidingen opleidingsvorm 3 en voor oprichting van een nieuwe school, nieuwe opleidingsvorm of nieuw type in het buitengewoon secundair onderwijs voor schooljaar 2026-2027

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op vraag van Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk op 29 januari 2026 .

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 12 maart 2025 met 14 stemmen voor en 1 onthouding.

Vorbereiding: Technische werkgroep Oprichtingsdossiers buitengewoon secundair onderwijs op 24 februari 2026 en 3 maart 2026 onder voorzitterschap van Eric d'Hooghe.

Dossierbeheerder: Eric d'Hooghe

Inhoud

1	Situering.....	3
2	Beschrijving van de programmatieaanvragen.....	3
3	Aanpak advisering.....	4
3.1	Op basis van de criteria uit de regelgeving	4
3.2	Bijkomende criteria.....	5
4	Aanbevelingen en algemene opmerkingen	6
4.1	Advies op een scharnierpunt met huidige regelgeving.....	7
4.2	Nood aan actuele en adequate data	7
4.3	Begeleiding van scholen faciliteren bij opmaak aanvraagdossiers.....	8
4.4	Duaal aanbod vanuit het belang van voldoende leerkansen en flexibele overgangen....	8
	Bronnen	10

1 Situering

De Vlaamse Onderwijsraad ontving op 29 januari 2026 de adviesvragen over de aanvragen voor oprichting en programmatie in het buitengewoon secundair onderwijs vanaf het schooljaar 2026-2027. Het gaat om 23 aanvragen, die verdeeld zijn als volgt:

- Oprichting van een nieuwe school (1)
- Oprichting van een nieuw type in een bestaande opleidingsvorm (1)
- Oprichting van een nieuwe opleidingsvorm (2)
- Programmatie van een niet-duale opleiding in opleidingsvorm 3 (18)
- Programmatie van een duale opleiding in opleidingsvorm 3 (1)

Al deze aanvragen zijn ontvankelijk verklaard door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI).

Scholen moeten voor die oprichtingen en programmaties de goedkeuring krijgen van de Vlaamse Regering. Voordat ze een beslissing neemt, wint de Vlaamse Regering het advies in van de Vlaamse Onderwijsraad en AGODI.

2 Beschrijving van de programmatieaanvragen

Na de opvallende daling van oprichtings- en programmatie-aanvragen voor buitengewoon secundair onderwijs in 2024, vooral door de modernisering van het secundair onderwijs, zien we voor het derde jaar op rij een status quo, waarbij de stijging van het aantal aanvragen van niet-duale opleidingen tegenover de daling van de aanvragen voor duale opleidingen blijft opvallen.

	Aantal aanvragen voor 2023-2024	Aantal aanvragen voor 2024-2025	Aantal aanvragen voor 2025-2026	Aantal aanvragen voor 2026-2027
Oprichting van een nieuwe school	3	3	2	1
Oprichting van een nieuw type in een bestaande opleidingsvorm	13	4	1	1
Oprichting van een nieuwe opleidingsvorm	6	3	4	2
Oprichting van niet-duale opleidingen in OV3	89	6	15	18
Oprichting van duale opleidingen in OV3	40	6	2	1
Totaal	151	22	24	23

De Vlaamse Onderwijsraad is van mening dat de aandacht van de scholen op dit moment vooral gaat naar:

- de draagkracht van het personeel door de sterk wijzigende populatie die steeds meer divers wordt met ook vaak meervoudige problematieken.
- het capaciteitstekort dat zich nog steeds voordoet, ondanks enkele maatregelen die intussen genomen zijn. Daardoor hebben buso-scholen geen plaats meer voor bijkomende leerlingen en opleidingen.
- opvolging van het proces naar scholen voor iedereen, waar enkele scholen zich ook op voorbereiden, al dan niet als toekomstige pionierschool

Die factoren maken dat ook dit jaar scholen zich in de eerste plaats focussen op het beheer van hun huidig aanbod vooraleer ze aan uitbreiding van het aanbod denken.

3 Aanpak advisering

3.1 Op basis van de criteria uit de regelgeving

3.1.1 Voor de oprichting van een nieuwe school, een nieuw type in een bestaande opleidingsvorm en van een nieuwe opleidingsvorm

De criteria waarmee de Vlaamse Regering ten minste rekening houdt om deze aanvragen te beoordelen, zijn de volgende:

- 1 Wordt voor de programmatieaanvraag de noodzaak, de doelmatigheid en de leefbaarheid, met inbegrip van een realistische inschatting van het potentiële aantal leerlingen die, naargelang het te programmeren aanbod, voldoen aan de criteria, vermeld in artikel 259 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, afdoende gemotiveerd in een omgevingsanalyse, waarbij in de mate van het mogelijke ook rekening gehouden wordt met het lokale aanbod;
- 2 Worden de aangepaste en schoolexterne begeleidingsmogelijkheden (bijv. MFC's, internaten, semi-internaten, ...) voor de te programmeren doelgroep in kaart gebracht, en, als dat niet het geval is, wordt dat dan afdoende gemotiveerd;
- 3 Beschikt de school over de nodige expertise voor het bijkomende aanbod waarop de programmatieaanvraag betrekking heeft;
- 4 Zijn er recent inspanningen geleverd om het personeel te professionaliseren voor het nieuwe aanbod of zijn dergelijke inspanningen gepland;
- 5 Heeft de school de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen voor het aanbod dat ze wil programmeren;
- 6 Als het gaat over de aanvraag van een oprichting van opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs, is er een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met één of meer scholen voor gewoon voltijds secundair onderwijs, met een breed aanbod en in de fysieke nabijheid van de school voor buitengewoon secundair onderwijs en is er onderhandeld met het lokaal onderhandelingscomité van die school of scholen en wat is de inhoud van dat protocol.
- 7 Als het gaat over de aanvraag voor de oprichting van een nieuw type of een nieuwe opleidingsvorm in een bestaande school, is er onderhandeld met het lokaal onderhandelingscomité van die school of scholen en wat is de inhoud van dat protocol.

3.1.2 Voor de oprichting van een structuuronderdeel in opleidingsvorm 3

De Vlaamse Regering houdt bij haar beslissing over de programmatie rekening met alle volgende criteria:

- 1 De eventuele beperkingen of voorwaarden die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2 De kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3 De keuzevrijheid van ouders en leerlingen;

- 4 De studiecontinuïteit van leerlingen binnen de scholengemeenschap of binnen de aanbieder duaal leren (in geval van duale structuuronderdelen);
- 5 De getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
- 6 De aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
- 7 De afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters, binnen en buiten de scholengemeenschap in kwestie, zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod;
- 8 In geval van duale structuuronderdelen: de afstemming binnen het overlegforum duaal leren waaronder de school als aanbieder ressorteert.

3.2 Bijkomende criteria

De Vlaamse Onderwijsraad hanteert naast de criteria uit de regelgeving nog een aantal bijkomende criteria die bepalen of een aanvraag al dan niet gunstig geadviseerd wordt. Gelijkaardige aanvragen worden gelijklopend geadviseerd en gunstige/ongunstige adviezen worden enkel bijkomend gemotiveerd als extra duiding bij het aanvraagdossier nodig is (zie deel 5).

3.2.1 Keuzevrijheid voor ouders en leerlingen

(zie criterium 3 bij 3.1.2)

Net zoals bij de advisering van programmatieaanvragen voor het gewoon secundair onderwijs, gaat de Vlaamse Onderwijsraad bij aanvragen voor het buitengewoon secundair onderwijs na of een aanvraag tegemoetkomt aan het principe van de keuzevrijheid van ouders en leerlingen tussen het officieel en het vrij onderwijs.

3.2.2 Motivering heraanvraag

Heraanvraag, eerder goedgekeurd door de Vlaamse Regering

Als een aanvraag al eens eerder *goedgekeurd* werd door de Vlaamse Regering, maar niet ingericht werd, omdat in het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen werden ingeschreven, adviseert de Vlaamse Onderwijsraad gunstig. Het gaat dan niet om aanvragen van vorig schooljaar, want die vallen onder het zogenaamde ‘genadejaar’.

Heraanvraag, eerder niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering

Als een aanvraag in een vorige ronde *niet goedgekeurd* werd door de Vlaamse Regering, onderzoekt de Vlaamse Onderwijsraad in welke mate de heraanvraag tegemoetkomt aan de motivering van die beslissing.

3.2.3 Specifiek voor de oprichting van een structuuronderdeel in opleidingsvorm 3

1 De aanvraag bouwt verder op bestaand of aangevraagd aanbod

Criterium 1: voortbouwen op bestaand aanbod

De Vlaamse Onderwijsraad verstaat daaronder aanvragen voor de kwalificatiefase als de school al het inhoudelijk verwante aanbod in de opleidingsfase heeft. Of een aanvraag voor de integratiefase als ze het identieke aanbod al heeft in de kwalificatiefase.

Criterium 2: voortbouwen op simultaan aangevraagd aanbod

De Vlaamse Onderwijsraad verstaat daaronder aanvragen die aansluiten op een ander aangevraagd structuuronderdeel in deze ronde. Die mogelijkheid voor simultane aanvragen van inhoudelijk verwant of identiek aanbod van verschillende fases is voorzien. Scholen vragen daarom geregeld simultaan inhoudelijk verwante of identieke structuuronderdelen van zowel de kwalificatie als de integratiefase aan. De Vlaamse Onderwijsraad bekijkt en adviseert die aanvragen als een geheel.

Sinds 1 september 2023 is het niet meer nodig om een programmatie-aanvraag in te dienen om identieke opleidingen van de kwalificatiefase ook te mogen inrichten in de integratiefase. Dat vermindert de planlast voor scholen.

2 De aanvraag draagt bij aan inhoudelijke verbreding en differentiatie van het studietoerbod binnen een bestaand domein of met een nieuw domein

Heel wat scholen willen hun studietoerbod verbreden met nieuwe opleidingen uit de matrix en zo meer keuzemogelijkheden bieden aan hun leerlingen. We zien dat in twee soorten aanvragen:

Criterium 3: aanbod binnen een bepaald domein en zelfde finaliteit (kwalificatie- of integratiefase) verder differentiëren

Hier volgt de Vlaamse Onderwijsraad de huidige regelgeving

Criterium 4: studierichtingen van een domein dat de school nog niet aanbiedt in opleidingsvorm 3

Doordat de regelgeving gewijzigd werd, is het evidenter geworden voor scholen om buiten de bestaande domeinen te programmeren. Voor die aanvragen gaat de Vlaamse Onderwijsraad na hoe de scholen het nieuwe domein situeren in hun toekomstig profiel en welke voorbereidingen ze getroffen hebben qua infrastructuur en expertise.

De Vlaamse Onderwijsraad hanteert bij de beoordeling van de aanvragen het geheel van de criteria uit de regelgeving en de extra criteria. Alle aanvragen die de Vlaamse Onderwijsraad volgens een of meer van bovenstaande criteria zonder meer gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 5 aan bod.

Deel 5 wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlaamse Onderwijsraad.

4 Aanbevelingen en algemene opmerkingen

De Vlaamse Onderwijsraad verwijst in de eerste plaats naar zijn advies van 15 juni 2024, *Programmaties gemoderniseerd voltijds (buiten)gewoon secundair onderwijs*. Advies na de

evaluatie van de programmatieadviezen tijdens het moderniseringsproces van het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs (2019 - 2024).

In dat advies op eigen initiatief brengt de raad onder andere de algemene boodschappen samen die hij sinds 2019 meegaf in de programmatieadviezen, om zo een krachtiger signaal te geven aan de Vlaamse Regering.¹

4.1 Advies op een scharnierpunt met huidige regelgeving

We bevinden ons momenteel in een periode met aankomende nieuwe regelgeving. Uit het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXVI, dat principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse regering, begrijpen we dat er een systeem komt van extra werkingsbudget in het lopende schooljaar voor scholen van gewoon en buitengewoon onderwijs die bijkomende plaatsen creëren voor leerlingen met een IAC-verslag type 2 of een IAC-verslag opleidingsvorm 1 type 2 of opleidingsvorm 2 type 2.² De memorie van toelichting bij dit voorontwerp van decreet verklaart dat de focus bij dit extra werkingsbudget op type 2 ligt, omdat er capaciteitsnoden zijn in dit type van het buitengewoon onderwijs.³ De regering kiest niet voor de andere types, omdat daar minder capaciteitsnoden zijn en er voor deze leerlingen vanaf 1 september 2026 bijkomende mogelijkheden gecreëerd worden in scholen voor gewoon onderwijs en buitengewoon onderwijs die samenwerken met CLB's en leersteuncentra in de pioniersscholen.

De Vlaamse Onderwijsraad voelt zich verplicht om de huidige, nog geldende regelgeving te volgen in zijn advisering. Die is gebaseerd op de criteria die nog steeds van toepassing zijn en die ook gehanteerd worden in de aanvraagprocedure. We geven bij de motivering van de betrokken adviezen ook aan waar die afweging tussen geldende regelgeving en aankomende regelgeving heeft meegespeeld

4.2 Nood aan actuele en adequate data

Sinds 2015 volgt de toekenning van specifieke financiële middelen voor de uitbreiding van de schoolcapaciteit een meer structurele aanpak dankzij de capaciteitsmonitor, die elke drie jaar verschijnt.⁴ Deze monitor biedt een prognose van toekomstige capaciteitsbehoeften door factoren zoals demografische evoluties, pendelgedrag van leerlingen en de door- en uitstroom binnen het onderwijs in kaart te brengen. Het primaire doel van de capaciteitsmonitor is om tijdig knelpunten te signaleren op lokaal niveau, zowel in gemeenten als onderwijszones. Zo kunnen beschikbare middelen gericht worden ingezet om capaciteitsproblemen te voorkomen en onderwijsinstellingen in staat te stellen optimaal in te spelen op veranderende leerlingenaantallen.

Door de snelle maatschappelijke veranderingen en de onvolledige inbreng van data, zijn de data en prognoses van die monitor niet volledig en na drie jaar vaak achterhaald. Daarnaast blijken de prognoses niet altijd de realiteit te worden. Schoolbesturen en scholen zouden baat hebben bij

¹ Vlaamse onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Programmaties gemoderniseerd voltijds \(buitengewoon\) secundair onderwijs. Advies na de evaluatie van de programmatieadviezen tijdens het moderniseringsproces van het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs \(2019-2024\)](#). 13 juni 2024

² Vlaamse Regering (2025). [Ontwerp van decreet over het onderwijs XXXVI](#). 19 december 2025.

³ Vlaamse Regering (2025). [Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXVI](#). 19 december 2025.

⁴ Departement Onderwijs en Vorming. (2025, mei). [Capaciteitsmonitor 2024: Analyse van capaciteitsnoden en pendelbewegingen in Vlaanderen](#). HIVA & VUB.

actuele en volledige capaciteitscijfers om het onderwijslandschap, , op een doordachte, realistische manier vorm te geven, onder andere door middel van programmaties.

In de capaciteitsmonitor worden wel algemene tekorten weergegeven, maar geen uitsplitsing per type of per onderwijszone. De ontbrekende scorematrix is belangrijk om de regionale tekorten, gekoppeld aan types en opleidingsvormen, correct in kaart te brengen.

Het onderwijsveld wacht nog op de scorematrices die de overheid moet ontwikkelen op basis van de meest recente versie van de capaciteitsmonitor. Een exacte datum waarop deze instrumenten beschikbaar zullen zijn, is nog niet bekend.

4.3 Begeleiding van scholen faciliteren bij opmaak aanvraagdossiers

In de aanvraagdossiers stellen we een grote variatie vast qua omvang en kwaliteit van de dossiers, ondanks de richtlijnen die scholen daarvoor krijgen. Sommige dossiers zijn heel uitgebreid, waardoor de essentie soms wat verloren gaat. Andere zijn dan weer te beknopt om volledig te zijn.

De Vlaamse Onderwijsraad merkt ook op dat de complexiteit alsmaar toeneemt. Dat zorgt voor verwarring bij de scholen.

Om het voor de bevoegde diensten van de koepels en netten mogelijk te maken scholen daarin te begeleiden, zouden zij ook toegang moeten hebben tot Mijn Onderwijs, of minstens tot een blanco aanvraagdossier. De online checklist met tips (dd. 15 november 2023) is een handige tool, maar bestaat nog niet voor de aanvragen voor een nieuwe school, een nieuw type of een nieuwe opleidingsvorm in het buitengewoon onderwijs.

4.4 Duaal aanbod vanuit het belang van voldoende leerkansen en flexibele overgangen

In zijn advies over de modernisering van het secundair onderwijs vroeg de raad om een globale visie te ontwikkelen over de plaats van het buitengewoon secundair onderwijs in een vernieuwd aanbod en een nieuwe organisatie van het secundair onderwijs.⁵

Leerlingen met nood aan extra begeleiding krijgen nu bijkomende kansen om in te stappen in een duale opleiding. Voor het buitengewoon onderwijs is een flexibele overgang tussen een duale en een niet-duale opleiding noodzakelijk, op basis van de handelingsplanning.

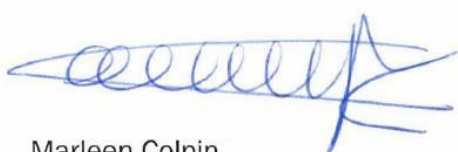
De raad benadrukt nog eens zijn bezorgdheid over de organisatie van redelijke aanpassingen voor deze leerlingen op de werkvloer.⁶ Hetzelfde geldt voor de verdere begeleiding van de leerlingen op die werkvloer. Dat gaat dan om leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) of met specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften (SOOB). Dat verklaart allicht ook het bescheiden aantal leerlingen uit het buitengewoon onderwijs dat momenteel een duale opleiding volgt.⁷

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [De modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs](#), 3 oktober 2017.

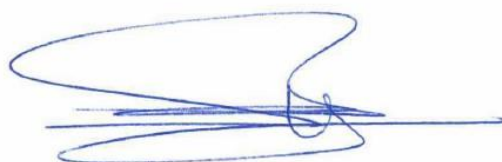
⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Een pleidooi voor strategische beleidsplanning om inclusief onderwijs te kunnen realiseren](#), 23 januari 2020.

⁷ Dataloep. [Inschrijvingen – Buitengewoon onderwijs: telling 1 oktober 2025](#), geraadpleegd op 5 februari 2026.

Hierna volgt het concrete advies per dossier. Dat wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlaamse Onderwijsraad.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Els Supply
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Bronnen

Dataloep, [*Inschrijvingen – Buitengewoon onderwijs: telling 1 oktober 2025*](#), geraadpleegd op 5 februari 2026.

Departement Onderwijs en Vorming. (2025, mei). [*Capaciteitsmonitor 2024: Analyse van capaciteitsnoden en pendelbewegingen in Vlaanderen*](#). HIVA & VUB.

VDAB. (2025). [*Knelpuntberoepen 2025*](#). Geraadpleegd op 2 februari 2026.

Vlaamse Regering. (2024) [*Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen. Vlaams Regeerakkoord 2024-2029*](#).

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [*De modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs*](#), 3 oktober 2017.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [*Een pleidooi voor strategische beleidsplanning om inclusief onderwijs te kunnen realiseren*](#), 23 januari 2020.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [*Programmaties gemoderniseerd voltijds \(buitengewoon\) secundair onderwijs. Advies na de evaluatie van de programmatieadviezen tijdens het moderniseringsproces van het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs \(2019-2024\)*](#). 13 juni 2024

Vlaamse Regering (2025). [*Ontwerp van decreet over het onderwijs XXXVI*](#). 19 december 2025.

Vlaamse Regering (2025). [*Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXVI*](#). 19 december 2025.

Vlaamse Regering. (2024) [*Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen. Vlaams Regeerakkoord 2024-2029*](#).